

Nettokostnadsavvikelse och jämförelser Äldreomsorg 2020

Vad är nettokostnadsavvikelse? Begrepp

Bakgrund - utjämningsystem

Varför har vi ett utjämningsystem?

Det är stora skillnader i skattekraft och mellan befolkningens behov av service i olika delar av landet, samtidigt som att staten vill att invånarna ska garanteras likvärdig kommunal service.

Syftet med utjämningsystemet

Att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner att tillhandahålla service oberoende av skattekraft och kostnader som inte går att påverka.

Att utjämna strukturella skillnader så att alla kommuner och regioner får samma förutsättningar att klara sina åtaganden.

Systemet gäller lagstadgad verksamhet, inte frivillig.

Begrepp

Standardkostnad

- I kostnadsutjämningsen har varje verksamhetsområde en standardkostnad som ska korrigera för strukturella skillnader. Inom äldreomsorgen grundar sig standardkostnaden övervägande på åldersstrukturen.

Referenskostnad

- En justering av standardkostnaden där hänsyn även tas till följande kommunövergripande delar i kostnadsutjämningsen: löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling.
- Bygger på kostnadsutjämningsen och indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Nettokostnad

- Bruttokostnad minus bruttointäkt

Nettokostnadsavvikelse

- Avvikelse i procent mellan nettokostnad och referenskostnad, kr/inv.
- Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Vad är nettokostnadsavvikelse?

- Beräknas genom att jämföra referenskostnaden (förväntad kostnadsnivå) med nettokostnaden (faktisk kostnadsnivå) och kallas nettokostnadsavvikelse.
- Referenskostnaden för äldreomsorgen grundar sig övervägande på åldersstruktur och om man är ensamboende eller inte.
- Nettokostnadsavvikelsen är bara möjlig att jämföra på en övergripande nivå inom äldreomsorgen och det finns inte någon avvikelse för tex särskilt boende och hemtjänst.
- Detta beror på hur kostnadsutjämningsystemet är uppbyggt och att kommunerna väljer en mix av insatser utifrån egna behov och ambition. Det finns alltså inte "den ideala mixen" av hur stor andel av brukarna som bör ha hemtjänst eller särskilt boende.
- Det finns heller inte något ideal av hur mycket varje brukare med hemtjänst eller särskilt boende bör kosta.
- Genom att jämföra ambitionsnivå tex andel i särskilt boende och kostnader per brukare kan kommunen ändå få en uppfattning om hur man ligger till jämfört med andra kommuner och vart man kan sätta in åtgärder.

Jämförelsekommuner

Kommungrupp större stad

- Antal invånare
- Avser kommuner med minst 50 000 invånare där minst 40 000 bor i den största tätorten. Invånarantalet i gruppen är mellan 52 394 – 233 839 invånare
- 2020 är det 21 kommuner inklusive Umeå i gruppen
- Kommungruppen tar inte hänsyn till åldersstruktur, huvudmannskapet för hemsjukvård eller andra strukturella förutsättningar. Endast invånarantal

Liknande kommuner äldreomsorg

- Antal invånare
- Huvudmannskap för hemsjukvård
- Referenskostnaden för äldreomsorgen
- 2020 är det 7 kommuner: Borås, Helsingborg, Jönköping, Linköping, Lund, Norrköping och Örebro

Alla kommuner

- Inga urvalsparameter

Åldersstruktur och jämförelser 2020

Åldersstruktur

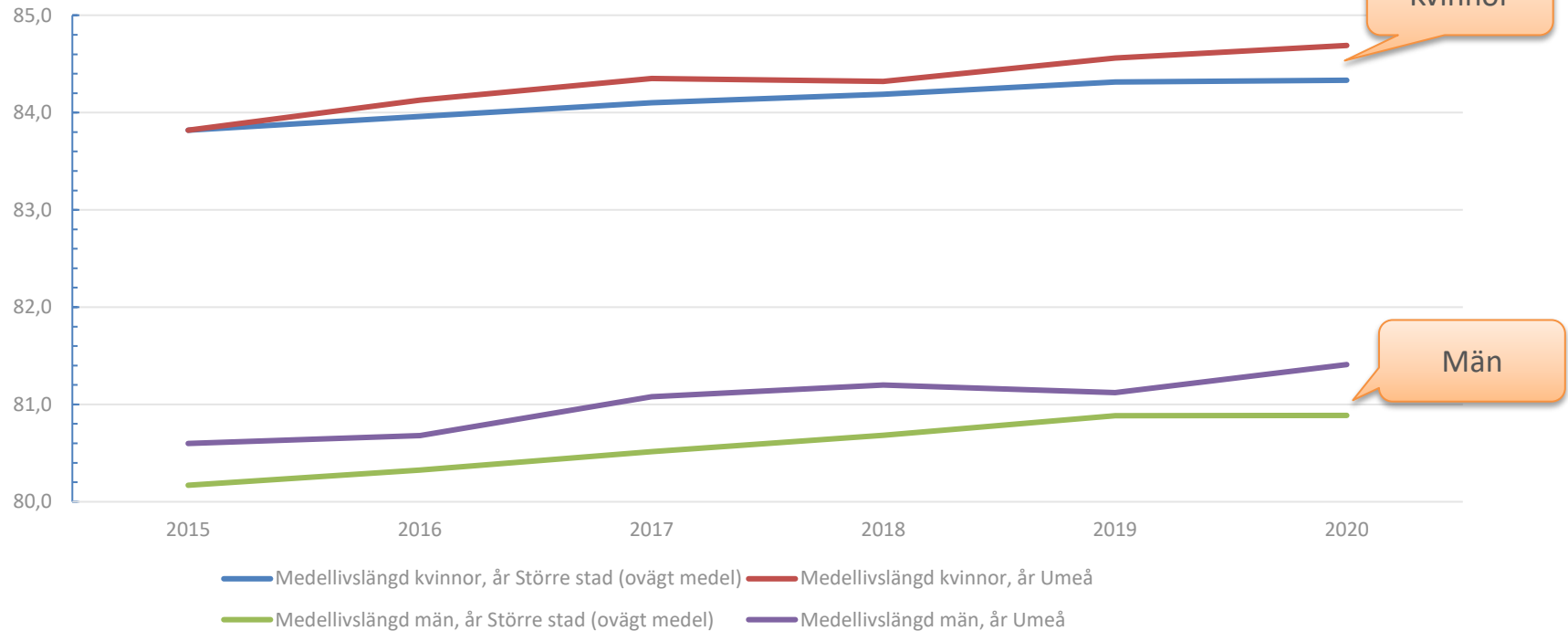
Invånare 65+, andel (%)	2017	2018	2019	2020
Större stad (ovägt medel)	18,9	19,0	19,0	19,1
Umeå	16,6	16,7	16,8	17,0
Liknande kommuner äo Umeå	18,4	18,3	18,3	18,4
Alla kommuner, ovägt medel	23,4	23,6	23,8	24,0

Invånare 65-79 år, andel (%)	2017	2018	2019	2020
Större stad (ovägt medel)	14,0	14,0	14,0	14,0
Umeå	12,6	12,6	12,7	12,8
Liknande kommuner äo Umeå	13,4	13,5	13,4	13,5
Alla kommuner, ovägt medel	17,4	17,5	17,6	17,7

Invånare 80+, andel (%)	2017	2018	2019	2020
Större stad (ovägt medel)	4,9	4,9	5,0	5,1
Umeå	4,0	4,1	4,2	4,2
Liknande kommuner äo Umeå	4,8	4,8	4,9	4,9
Alla kommuner, ovägt medel	6,0	6,1	6,2	6,3

Invånare 90+, andel (%)	2017	2018	2019	2020
Större stad (ovägt medel)	0,9	0,9	0,9	0,9
Umeå	0,7	0,7	0,7	0,7
Liknande kommuner äo Umeå	1,0	0,9	0,9	0,9
Alla kommuner, ovägt medel	1,1	1,1	1,1	1,1

Medellivslängd, kvinnor och män, jämförelse med större stad

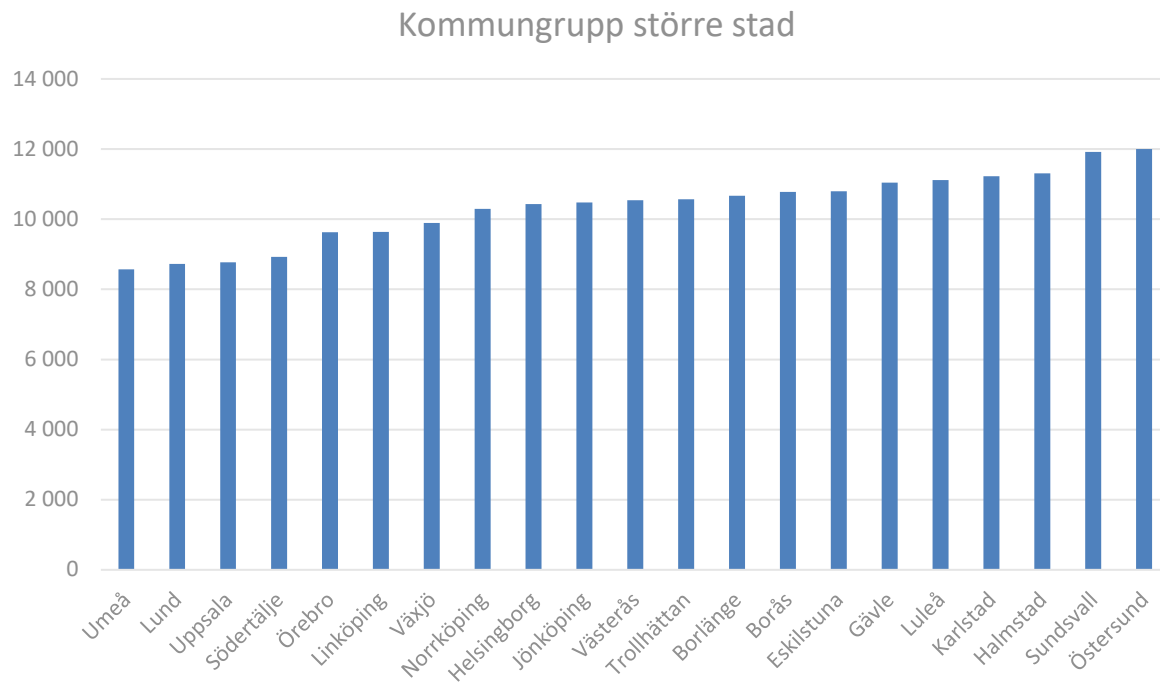
Källa; Kolada, Beräknad återstående medellivslängd i antal år vid födelsen perioden T-4 till år T

Referenskostnad och jämförelser 2020

Vad tar referenskostnaden hänsyn till inom äldreomsorg?

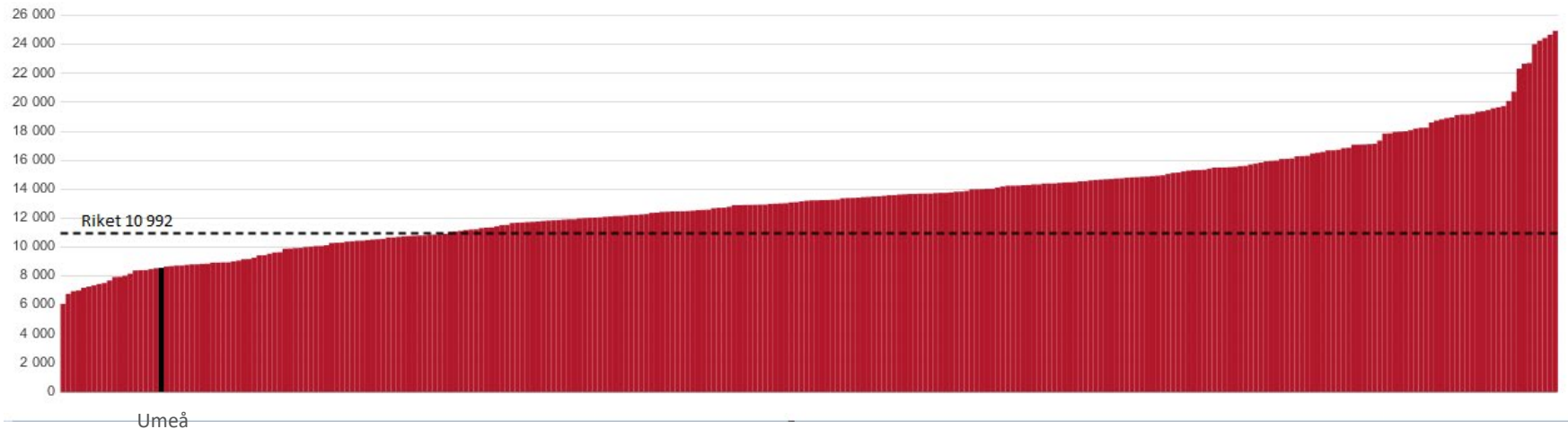
- Nettokostnaden för äldreomsorg i riket
- Åldersstruktur
- Ensamboende eller sammanboende
- Ohälsa
- Andel födda utanför Norden
- Restider i hemtjänsten
- Merkostnader för institutionsboende i glesbygd
- Del av standardkostnaderna från delmodellerna löner, bebyggelsestruktur och befolkningsutveckling

Referenskostnad äldreomsorg 2020 jmf större stad kr/inv

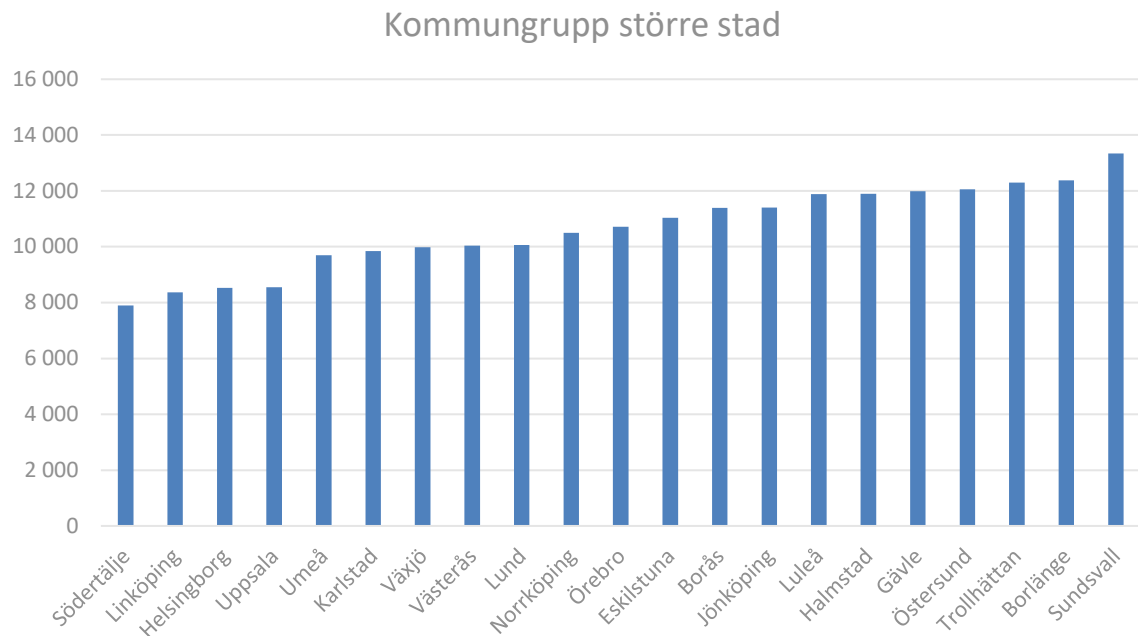
År 2020	Umeå	Liknande kommuner ÄO Umeå	Större stad ovägt medel	Alla kommuner ovägt medel
Referenskostnad äldreomsorg, kr/inv	8 568	9 998	10 350	13 366

Referenskostnad äldreomsorg 2020, kr/invånare

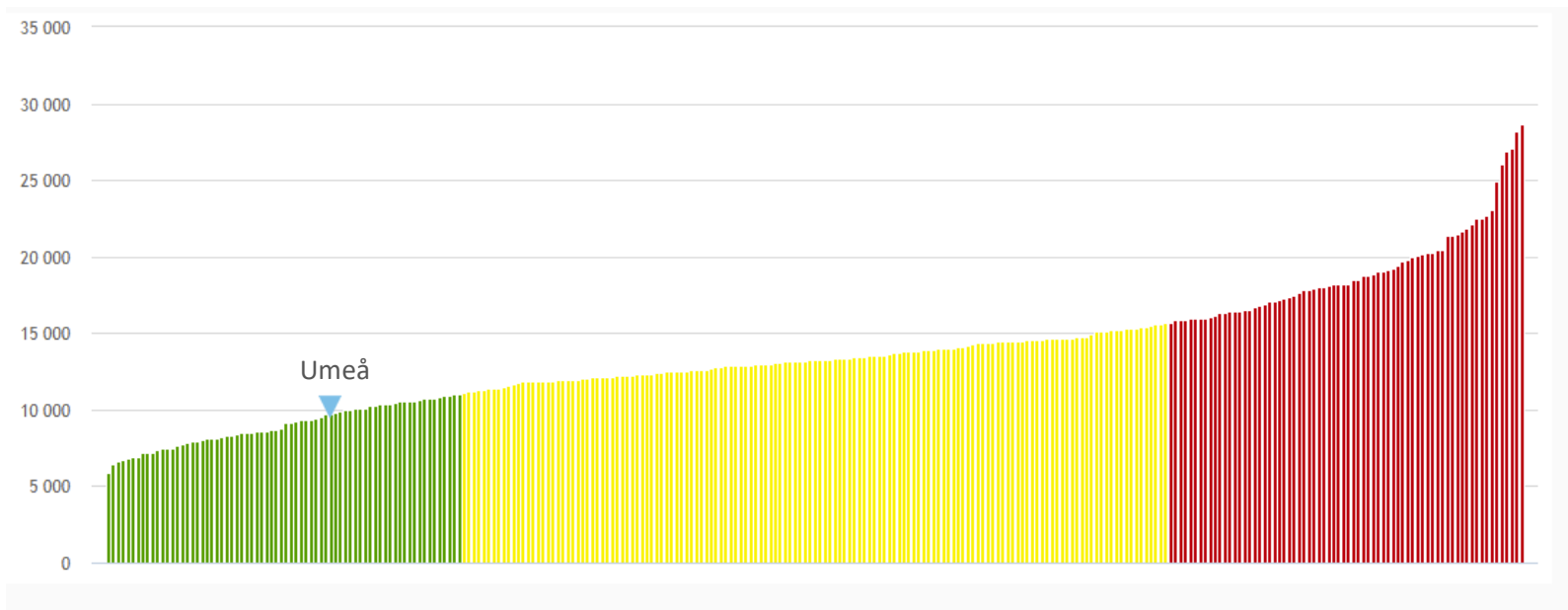
Nettokostnad och jämförelser 2020

Nettokostnad äldreomsorg 2020, kr/invånare

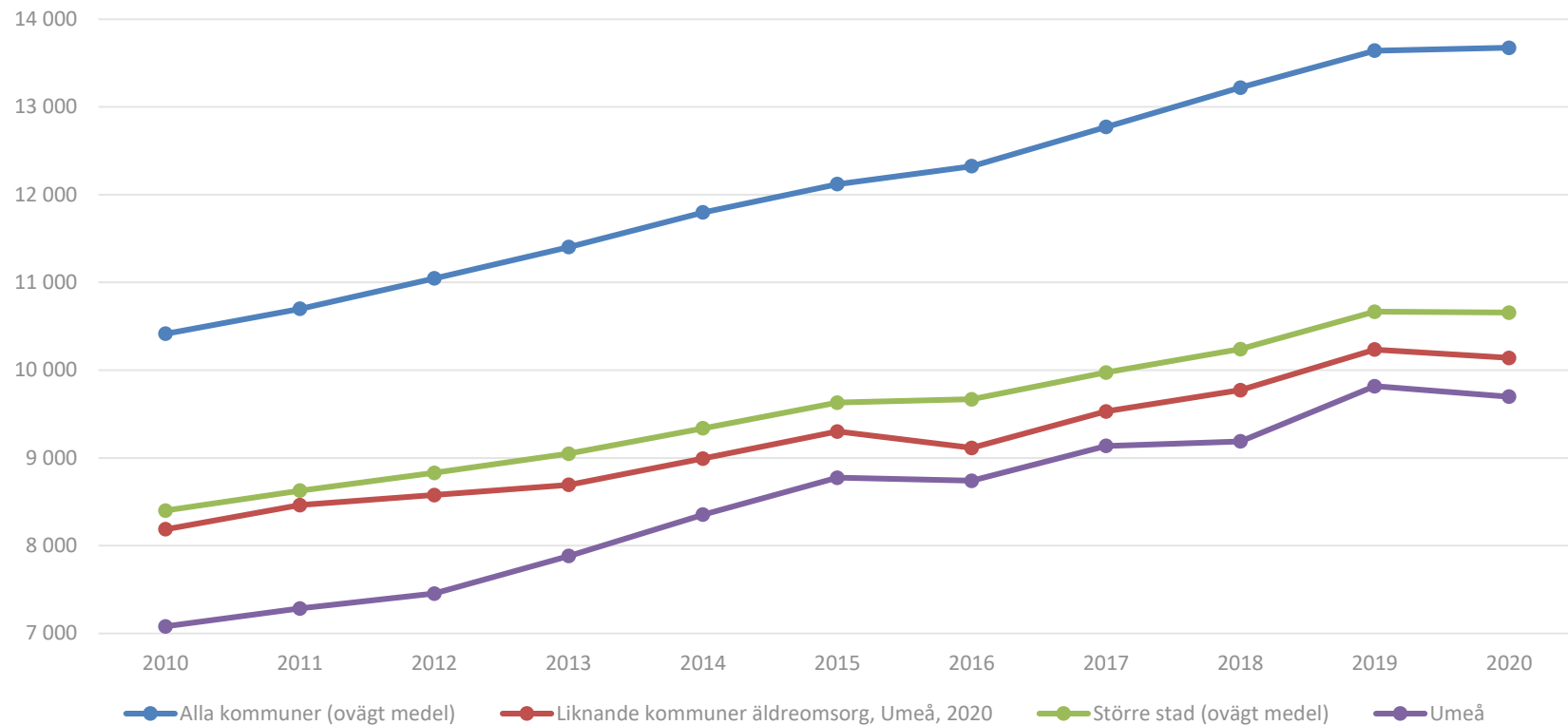

År 2020	Umeå	Liknande kommuner ÄO, Umeå	Större stad ovägt medel	Alla kommuner ovägt medel
Nettokostnad äldreomsorg, kr/inv	9 698	10 984	10 656	13 684

Nettokostnad äldreomsorg 2020 kr/invånare

Trend - Nettokostnad äldreomsorg kr/invånare

Nettokostnad äldreomsorg 2020, kr/invånare per verksamhet

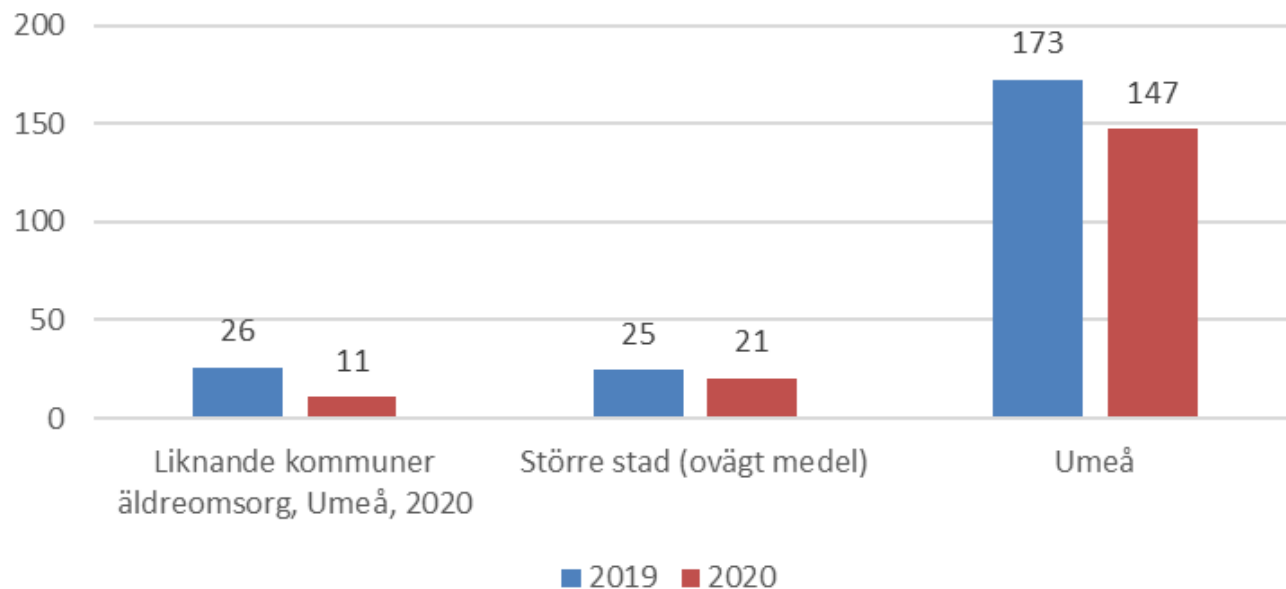
2020	Umeå	Liknande kommuner äldreomsorg, Umeå	Större stad, ovägt medel	Alla kommuner, ovägt medel
Nettokostnad äldreomsorg, kr/inv	9 698	10 139	10 656	13 674
Varav särskilt boende	5 924	5 486	5 821	7 495
Varav hemtjänst	3 159	3 711	3 926	4 900
Varav korttidsvård, dagverksamhet, övrigt	547	697	750	1 163
Varav öppen verksamhet	68	166	151	120

Nettokostnad äldreomsorg 2020, procentuell andel

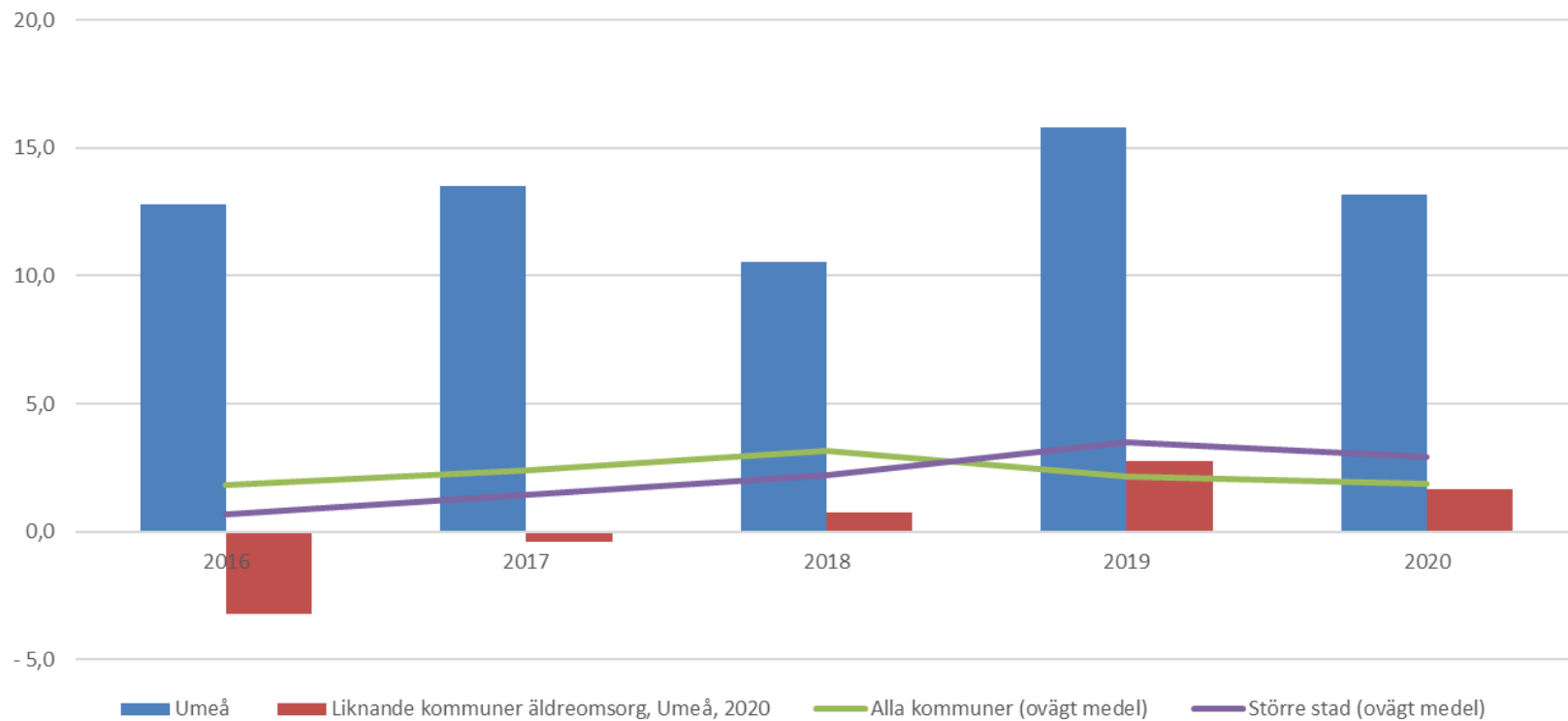
2020	Umeå	Liknande kommuner äldreomsorg, Umeå	Större stad, ovägt medel	Alla kommuner, ovägt medel
Nettokostnad äldreomsorg, % andel				
Varav särskilt boende, andel av nettokostnad äo	61%	54%	55%	55%
Varav hemtjänst, andel av nettokostnad äo	32%	37%	37%	36%
Varav korttidsvård, dagverksamhet, övrigt, andel av nettokostnad äo	6%	7%	7%	8%
Varav öppen verksamhet , andel av nettokostnad äo	1%	2%	1%	1%

Nettokostnadsavvikelse och jämförelser 2020

Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg Mkr, jämförelse övriga kommungrupper

Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg %, jämförelse med övriga kommungrupper

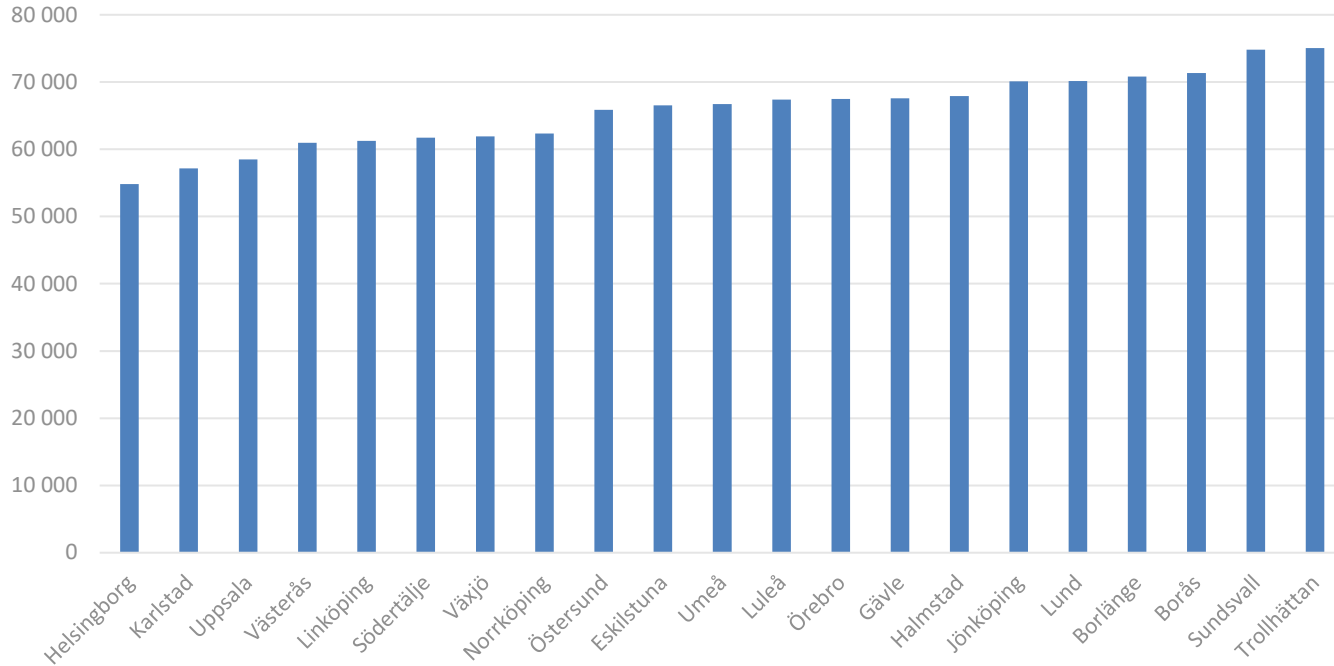
Kostnad per brukare Äldreomsorg

Kostnader äldreomsorg kr/inv

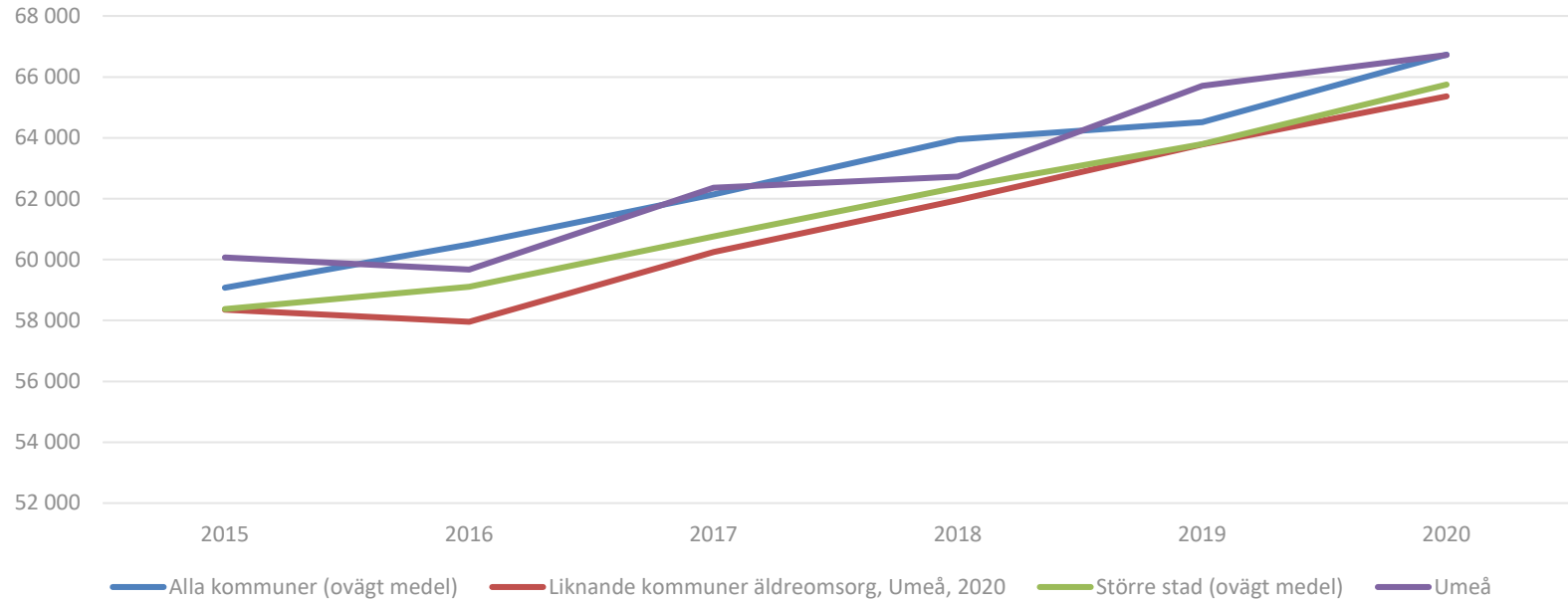
2020	Umeå	Liknande kommuner äldreomsorg, Umeå	Större stad (ovägt medel)	Alla kommuner, ovägt medel
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 65+	66 726	65 364	65 746	66 735
Varav särskilt boende	41 504	36 719	37 144	37 618
Varav hemtjänst	21 202	22 925	23 304	23 079
Varav korttidsvård, dagverksamhet, övrigt	3 540	4 604	4 398	5 387
Varav öppen verksamhet	481	1 116	900	651

2020	Umeå	Liknande kommuner äldreomsorg, Umeå	Större stad (ovägt medel)	Alla kommuner, ovägt medel
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	267 218	245 740	248 892	255 464
Varav särskilt boende	166 211	137 796	140 622	143 887
Varav hemtjänst	84 906	86 399	88 215	88 309
Varav korttidsvård, dagverksamhet, övrigt	14 176	17 340	16 644	20 759
Varav öppen verksamhet	1 925	4 205	3 411	2 510

Kostnad äldreomsorg, kr/inv 65+ jämförelse större stad 2020

Kostnad äldreomsorg, kr/inv 65+

Invånare 65+ i särbo eller med hemtjänst i ordbo, andel (%)

